

Ruoppaus

Rannan ruoppaus voi olla tarpeen, mikäli ranta on voimakkaasti mataloitunut, heikentäen näin esim. vesiliikennettä. Niitto on yleensä ruoppausta parempi vaihtoehto, jos kulkuväylien esteenä on runsas vesikasvillisuus eikä mataluus. Kasvillisuuden niitosta ei myöskään aiheudu yhtä arvaamattomia haittavaikutuksia kuin ruoppaustoimenpiteistä: veden samentumista, ravinteiden vapautumista pohjasedimentistä veteen, kalojen kutualueiden tuhoutumista, ranta-alueiden syöppymistä ja sورتumista sekä maiseman rumentumista. Matalat rannat ja niihin usein liittyvät tulva-alueet ovat monimuotoisia elinympäristöjä, joiden lajisto voi kärsiä ruoppauksesta tai jopa kadota toimenpiteen takia kokonaan.

Ruoppaajan muistilista:

- Ajattele muita, älä ruoppaa kesällä.
- Käytä ammattilaisen apua ruoppauksen suunnittelussa ja ruoppaa vain niin paljon kuin on välttämätöntä.
- Suunnitelmassa on huomioitava ruopattavan alueen sijainti, ruopattavien massojen läjitysalueet, arvioidut massamäärät, työn ajoitus sekä rannan ja läjitysalueiden maisemointi.
- Vältä ruoppausta hienojakoisilla savipohjilla, koska ruoppaus aiheuttaa pitkäaikaista veden samentumista.
- Ruoppauksen aikana irtoavien kasvien ja juurakoiden leviäminen vesistöön on estettävä esimerkiksi levän torjuntaan käytettävillä puomeilla.

Kuvaaja: Ilkka Myllyoja

Ilmoitukset ja luvat:

Vesilaki määrää, että kaikista ruoppaushankkeista on tehtävä ilmoitus vesialueen omistajalle ja valtion valvontaviranomaiselle. Ilmoitus on tehtävä vähintään 30 vuorokautta ennen töiden aloittamista. Kun vesialue on yhteistä ja osakaskunta on järjestäytynyt, ilmoitus tehdään osakaskunnan puheenjohtajalle tai sihteerille. Mikäli yhteisen vesialueen osakaskunta ei ole järjestäytynyt, ilmoitus toimitetaan kaikille tiedossa oleville osakkaille. Valtion valvontaviranomainen on Lounais-Suomen alueella Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ympäristövastuualue.

Kun ruoppauksesta aiheutuu merkittävä muutos vesistössä tai aina kun ruoppausmassamäärä ylittää 500 m³, on hankkeella oltava lupa lupaviranomaiselta, joka on Etelä-Suomen aluehallintovirasto.

Ilmoitus vesirakennustyöstä -lomake löytyy linkin takaa: www.ymparisto.fi/lomakkeet > Vesiasiat. Sekä ruoppauksesta niittoilmoitus tehdään samalle lomakkeelle.

Kuvaaja: Virpi Karén

Ruoppaa oikeaan aikaan ja läjitä vastuullisesti

Ruoppauksesta aiheutuu aina haittaa sekä luonnolle että virkistyskäytölle. Ruoppaustyö häiritsee lintuja ja muita virkistyskäyttäjiä. Ruoppausta tulisikin välttää parhaimpana virkistyskäyttöaikana 1.6.–31.8. Ruoppausta on lisäksi vältettävä kalojen kutuaikoina. Koska kalat kutevat eri vuodenaikoina, tulisi selvittää onko ruoppausalueella arvokkaita kalojen kutualueita ja suunnitella ruoppaus niiden mukaan. Natura-, suojelu- ja muilla linnuston kannalta merkittävillä alueilla työaika on 1.9.–31.3.

Massojen läjityksen huolellinen suunnittelu ja toteutus ruoppaushankkeissa on erittäin tärkeää. Läjitys on tehtävä maalle ympäristöön sopivalla tavalla. Jos et läjitä omalle kiinteistölle, läjittämiseen tarvitaan aina maanomistajan suostumus. Tämä tarkoittaa myös lunastamattomia vesijättömaita. Massoja ei saa valua vesistöön läjityksen jälkeen. Varmista massojen pysyminen paikoissa, jonne ne on asetettu. Vedenkorkeuden vaihtelut tulee ottaa huomioon. Maalle nostetut massat rumentavat maisemaa huomattavasti ja siksi läjitysalueen maisemointi on tehtävä viimeistään vuoden kuluttua ruoppaustyöstä.

Jos oma kiinteistö on pieni, eikä sopivaa läjityspaikkaa tahdo löytyä läheltä, houkutus veteen läjittämiseen kasvaa. Vesialueelle ei tule kuitenkaan läjittää massoja. Tämä koskee myös ruovikoita ja rantoja. Rantaviivaa ei saa muuttaa massojen avulla. Läjitysmassat voivat vaikeuttaa jatkossa esimerkiksi kasvillisuuden kuten ruovikoiden niittoa. Läjitysmassalle kasvava puusto voi sulkea rantamaisemaa ja penkan ranta-alueetta kuivattava vaikutus voi johtaa lisäruoppaustarpeeseen.

Vaihtoehtoja ruoppaukselle?

Rantaviivan siirtyminen ja lahtien mataloituminen on maankohoamisen aiheuttama luonnollinen ja väistämätön ilmiö, joten ruoppaaminen voi olla monesti korkeintaan viivytystaistelua. Ennen ruoppaamista kannattaakin käydä läpi muut vaihtoehtoiset ratkaisut rannan käytön parantamiseksi, jotta ei ajauduta turhaan ”ruoppauskierteeseen”.

Ruoppaamisen vaihtoehtona voi olla esimerkiksi laiturin pidentäminen tai yhteisten venesatamien ja uimapaikkojen perustaminen. Vesikasvillisuuden valtaamalla vesi- ja maa-alueilla voi säännöllinen niitto ja kasvimassan poiskeruu olla pitkällä aikavälillä tehokkaampi, maisemaystävällisempi ja vähemmän haittoja tuottava toimenpide.

Ruoppaus suojelualueella

Ota aina yhteys alueelliseen ELY-keskukseen, kun toimenpiteitä tehdään ranta- tai vesialueella, joka kuuluu Natura 2000 -verkostoon, lintuvesien tai rantojen suojeluohjelmaan tai uhanalaisen lajin esiintymisalueeseen. Myös yksityismaiden suojelun alueen ollessa kyseessä on hyvä keskustella ELY-keskuksen kanssa mahdollisesta tarpeesta hakea poikkeuslupaa rauhoitusmääräyksistä, sekä etenkin läjitysmassojen sijoituspaikoista. Ruoppauksen läjitykset on pääsääntöisesti tehtävä ko. alueen ulkopuolelle, vaikka esimerkiksi ruovikoiden niitto tai olemassa olevien venevyliä ylläpito ruoppaamalla sallittaisiinkin kyseisen suojelun alueen rauhoitusmääräyksissä.

Kuvaaja: Asko Sydänoja

Lisätietoja:

www.ymparisto.fi/prosaaristomeri

www.ymparisto.fi/satavesi

www.ymparisto.fi/velho

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Vesien- ja luonnonhoidon alueellinen ja paikallinen
toteuttaminen Lounais-Suomen vesistöalueilla

